

derland; ongetwijfeld zullen er daar geldige redenen hebben bestaan om hem te doen eindigen, maar ik zou toch wel de vraag willen stellen, of het niet beter zou zijn, als men op de meeste plaatsen van Indië er zeker van kon zijn, de hulp van een als inlandsch arts gediplomeerde in de nabijheid te hebben, dan, zooals het nu is, nu men in het binnenland alleen op de allergrootste plaatsen bereikbare geneeskundige hulp heeft en er verder geheel van verstoken is. Zoolang men niet de noodige waarborgen heeft, dat met het stellen van dezelfde eischen ook werkelijk hetzelfde kan worden bereikt als in Nederland, overwege men ernstig, of het niet beter is van de eischen iets te laten vallen en daarmee iets werkelijk goeds, zij het dan misschien dan ook niet het allerbest bereikbare op eens te verkrijgen, dan star de eischen te handhaven en niets te zien tot stand komen.

Maar ik dwaal af van mijn eigenlijk onderwerp. Er zijn meer richtingen, waarin men de opleiding hier te lande even goed zou kunnen krijgen als in Nederland. Aan de Koningin-Wilhelmina-school zou een voortgezet technicum kunnen worden verbonden, een zeevaartschool zou kunnen worden opgericht — het zou uitstekend zijn, als men daarmee eens bereikte, dat sommige indische jongens wat meer van de wereld gingen zien — kortom, er zijn wegen genoeg, die men kan inslaan.

Men moge overwegen, wat hier te doen valt. I. ben er van overtuigd, dat de opheffing der afdeling B van het gymnasium Willem III in haar tegenwoordigen vorm alleen een kwestie van tijd is. Moge tijdig worden onderzocht, wat ter vervanging daarvan in het leven kan worden geroepen, opdat geen onbillijkheid worde begaan tegenover de ingezetenen dezer kolonie, en de gelegenheid tot voortgezette opleiding hier voor het land meer voordeelen afwerpe, dan nu het geval is.

Onder het opschrift: „Een bedenkelijke toestand”, driestart Land en Volk:

„Over het verdwijnen van kenners onzer koloniën als de heeren Van Deventer en Van Kol, uit de Tweede Kamer, over het optreden van een minister van Koloniën, die Indië alleen uit de papieren kent, is reeds menige niet weersproken klacht opgegaan.

Thans merke men op, dat de Eerste Kamer tot rapporteurs benoemde over de Indische begrooing, de heeren Franssen, Van der Feltz, Staal, Vermeulen en Van Löben Sels. Van geen dezer mannen, wat overigens hunne bekwaamheden mogen zijn, bleek ooit, dat hij van koloniale zaken eenige bijzondere studie had gemaakt.”

De Ostasiatische Lloyd schrijft, dat een reisverslag van den liberalen afgevaardigde van den Japanschen Rijksdag, Takehosji, heel wat opzien gebaard heeft in de Japansche pers.

Deze afgevaardigde, die oud-hoofdredacteur is van het onafhankelijk blad Yomiuri Shimbun, kwam onlangs terug van een reis, waarop hij van Kwantoeng uitgaande, Tongkin, Annam, Kambodja, de groote en kleine Soenda-eilanden en Formosa bezocht.

In een reeks artikelen, waarin hij van zijne bevindingen verslag doet, betoogde Takehosji, dat Japan zijne uitbreiding-staatkunde op het vasteland moest laten varen en de blik moest wenden naar den Indischen archipel. Daar lag de toekomst van Japan, daar liggen landen, die te zamen een bijna even groot oppervlak beslaan als China, maar een veel talrijker bevolking hebben dan China (sic). Die landen vormen de koloniën van een kleinen staat, Holland, dat onnoemelijke schatten daarvan trekt, (sic). Straat Soenda is een der gewichtigste strategische doorvaarten. In de handen van een land als Japan, met een sterke vloot, zou, in verband met de Engelsche versterkingen(!) in Straat Soenda aan elke vloot ter wereld de doorvaart kunnen worden belet. Het voorbeeld van Engeland wees er op, dat een eilandenvolk, wanneer het vasten voet op het vasteland wil verkrijgen, zich slechts in nuttelooze continentale oorlogen verweekt. Het verlies van Normandië bereidde den weg voor Engeland's groote koloniale politiek!

Deze uitspraken geven bewijs van weinig geschiedkundige en aardrijkskundige kennis — de schrijver rekent ook de Zuidzee-eilanden tot het Nederlandsch gebied — maar toch hebben ze de aandacht getrokken, omdat Takehosji in nauwe betrekking staat tot den leider der liberalen, den oud-premier, markies Saionji.

In de officieuze Kokumin Shimbun wordt echter Takehosji's geschrijf op de rechte waarde geschat, doordien dit het werk genoemd wordt van iemand, die niets van buitenlandsche politiek begrijpt, wien het aan gezond menschenverstand ontbreekt en

die slechts verwarring kan stichten en wantrouwen zaait.

Dit blad schrijft verder, dat de Indische archipel zich reeds geheel in andere handen bevindt, en dat uitbreiding in die richting Japan onmiddellijk in strijd zou brengen met de Vereenigde Staten, Engeland, Frankrijk en Nederland, met welke landen Japan in overeenstemming met bestaande verdragen en bondgenootschappen in voortdurende vriendschap wil blijven leven. Het voorbeeld van Engeland bewijst slechts, dat een land zich eerst, wanneer het innerlijk sterk geworden is, met koloniale politiek mag inlaten. De oorlogen op het vasteland hadden Japan wel het protectoraat over Korea en het pachtgebied Kwantoeng verschaft, maar daarbij had slechts het beginsel van zelfbehoud voorgestaan.

De Ostasiatische Lloyd meent in deze opmerkingen het standpunt te mogen zien, dat de thans aan het bewind zijnde conservatieve staatslieden in Japan innemen. Maar het blad gelooft, dat hoezeer de liberalen in Japan in de laatste jaren geen beslissenden invloed op de buitenlandsche politiek hebben gehad, hun invloed op de stemming onder het Japansche volk toch van dien aard is, dat het wel eens mogelijk zoude kunnen wezen, dat het reisverslag van Takehosji een grootere beteekenis verkreeg, dan die men er thans aan toekent.”

* * *

Men schrijft dd. 1 dezer uit Den Helder aan het Algemeen Handelsblad:

„In 't blad van heden las ik bij een bericht omtrent 't overlijden van den luitenant Van Eijk eene niet juiste mededeeling. Daarbij wordt genoemd „Sitoe Ohno van Bandjermassing” de hoofdstandeling. Waarschijnlijk wordt bedoeld Soeto Ono van Bandjarmasin, doch wij, Nederlanders, zijn dezen man meer verplicht dan hem nu „hoofdstandeling” te noemen. Soeto Ono was een Dajaksch hoofd uit de Doesonlanden; hij heeft ons altijd trouw ter zijde gestaan in den oorlog tegen de sultanspartij. Hij werd door den Koning, meen ik, ook met een keten beloond.

Zijn niet minder verdienstelijke zoon Kjai Goentik woont te Tellang en is hoofd van den Oost-Doesoen, diens jongere broeder Demang Gaman woont te Boentok en is hoofd van de Beneden-Doesoen. Deze twee goed Hollandsch sprekende Dajakkers, zijn trots Nederlandsch onderdaan te zijn, en vervuld van diepen eerbied voor H. M. de Koningin. In het jaar 1904 verkeerde ik eenige maanden lang dagelijks met hen. Zij waren toen met eenige honderden Dajakkers uit de benedenlanden te Poeroek Tjahoe aangekomen, om 't gouvernement wederom ter zijde te staan tegen de benden der Sultanspartij en die der Soerapati. De dankbaarheid jegens dergelijke Nederlandsche inlanders eischt rectificatie.

Uit de O.-I. Mail.

Naar wij uit de jongste mail lezen, deden zich slechts hier en daar nog enkele sporadische gevallen van Cholera voor, zoo ook te Meester Cornelis en Buitenzorg.

In het militair hospitaal te Weltevreden werd 9 November 1 lijder opgenomen en 1 europeesch cavalierist ter observatie; een werd naar de gewone zaal overgebracht, zoodat het restant der behandelde lijdens en vermoedelijke lijdens 6 bedroeg. De toestand der lijdens was over het algemeen gunstig.

In Buitenzorg werden 6 November twee Japanners vermoord.

De J a v a b o d e schrijft naar aanleiding van dit treurige feit o.m.:

„De geestelijke besmetting onder de inlandsche bevolking, welke zich parallel met de fysieke had voorgedaan, doch na de betreurenswaardige voorvallen, van ruim een maand geleden, schijnbaar was gestuit, is bijna ongemerkt blijven voortwoekeren, heeft zich tot ver buiten Batavia uitgebreid en andere plaatsen aangetast.

Te Buitenzorg heeft zij wederom vreeselijk kwaad gesticht. De bevolking der kampong Batoe-Toelis — onze correspondent seinde ons, dat feitelijk de geheele kampong aan het gruwelstuk mede had gedaan — heeft daar twee Japanners, die vermoedelijk door het ongewone hunner verschijning in den kampong de aandacht trokken (zij zochten nachtverblijf) aangevallen en doodgeknuppeld. Hoewel het onderzoek nog niet met stelligheid de oorzaken heeft uitgewezen kan toch met vrij groote zekerheid worden aangenomen, dat zij met het geheimzinnige bijgeloof, hetwelk hier te Batavia geboren, zich naar naburige plaatsen, waarheen de cholera zich uitbreidde, heeft voortgeplant, nauw verband houden.”

* * *

BRENDEL & Zonen

Wijnhandel Likeurstokerij

Zoutmanstr. 63   ☐☐   Prinsestraat 114
- TELEFOON 4905 -   ☐☐   - TELEFOON 5448 -

Vraagt uitvoerige prijscurant.

Scherp concurreerende prijzen. - 5 % dividend.

Th. A. A. SIMONIS

34 GROENMARKT — OVER DE — PRINSESTRAAT.

TELEFOON No. 2535   ☐   DEN HAAG

➔ Groote keuze ➔

Wollen & Donzen DEKENS.

MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

The Berlitz School,

welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
Noordeinde 58a. - Telef. 2234.

TALEN

Duitsch - Engelsch - Fransch,
Italiaansch - Spaansch - Russisch - Hollandsch, enz, enz.

door leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak, vrij van dialect, bezitten.
Conversatie - Vertalingen - Literatuur.

Levensverzek. Mij. Arnhem.

Maatsch. Kap. Eén millioen gulden (volteekend).

Bijkantoor te 's-Gravenhage: Kettingstraat 23,

Directeur W. J. FONTEIN.

Bijkantoor te Batavia: Kali Besar,

Directeur: J. WILDEMAN.

KERSTBROOD

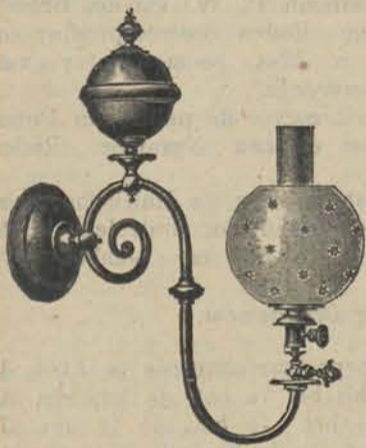
Zeer fijn van
smaak.

Electrische Bakkerij CARELS

PIET HEINSTRAT 66 - TELEPHOON 6286 - NOORDEINDE 21

VACANT

Over de werking van Gasoline-Lampen.

Een der voornaamste wenschen van naar de tropen terugkeerende Europeesche verlofgangers is zich te kunnen voorzien van kunstlichtbronnen, die het prachtige Europeesche kunstlicht zooveel mogelijk nabij komen. Is in Indie, tenminste op Java, het Europeesche comfort in vele opzichten verkregen, de toestand is daar nog niet zoo als hier in Holland, waar de meeste plaatsen gasfabrieken, ja zelfs velen centrales hebben, voor de levering van electrisch licht. Wel heeft men op de hoofdplaatsen electrisch licht en is men soms door nabijheid van fabrieken in staat electrisch licht te verkrijgen. De overgrootste meerderheid echter moet zich des avonds behelpen met petroleum licht, dat in de meeste opzichten geen vergelij-

king kan doorstaan met het schitterende Europeesche gasgloeilicht. In de laatste jaren is hierin echter een verandering gekomen. De uitvinding van de GASOLINE-LAMPEN stelt ook hen, die niet in de nabijheid van gasfabrieken wonen in de gelegenheid zich van kunstlicht te voorzien, dat in lichtsterkte het Europeesch gasgloeilicht geheel nabij komt.

Wij laten hieronder een korte omschrijving volgen van de werking van deze lampen. In het algemeen bevindt zich boven aan een gasoline-lamp een koperen of bronzen reservoir, welk reservoir men op bovenstaande gravure zeer duidelijk ziet voorgesteld. Dit reservoir wordt gevuld met „gasoline”, een lichte benzine. Deze gasoline wordt uit het reservoir door een pijp eerst benedenwaarts gevoerd en daarna door een kromming opwaarts. Het reservoir wordt zoo hoog mogelijk gesteld om voldoende opwaartschen druk te verkrijgen. Onmiddellijk na de opwaartsche kromming bevindt zich aan de pijp een kraan, die door meer of mindere uitschroefing den toevoer der gasoline regelt. Meestentijds wordt deze kraan opengelaten en alleen gesloten, wanneer men de bovenlamp met brander, ter schoonmaking, afneemt. Na deze kraan gepasseerd te zijn komt de gasoline in een buis, waarin zich een katoenen pit bevindt, die tweeerlei doel heeft, ten eerste om de gasoline te reinigen, ten tweede om den te sterken opwaartschen druk eenigszins te remmen. Is de gasoline ook deze buis gepasseerd, dan komt zij vervolgens weer aan een kraan, die overeenkomt met de gewone gaskraan aan onze gaslampen. Is deze open, dan verleent zij de gasoline toegang tot een reservoir, dat slechts van boven een zeer nauwe opening heeft, zoodat dus de gasoline met een fijne straal opwaarts spuit in een ander (het laatste) reservoir. Dit reservoir, benevens een daarop gesteld ijzeren staafje, is vooraf door spiritusverbranding verwarmd, zoodat de gasoline tot benzinedamp overgaat en als zoodanig, evenals in onze gasgloeilicht branders, door fijne gaatjes ontsnapt, zich met lucht vermengt en een uitstekend brandbaar gas vormt.

Een volgende keer zullen wij U een doorsnee-teekening doen aanschouwen van zulk een gasoline brander.

Gasoline lampen zijn in allerlei vormen verkrijgbaar bij de

Agentuur en Handel Maatschappij

voorheen VAN WELY en MORET.

Bazarstraat 50 's-Gravenhage. — Willemskade Soerabaya.

Bezoekt de showrooms dier Maatschappij, waar gij verschillende modellen tentoongesteld ziet, benevens een model gasolinelamp, die op een ander principe berust en die wij U een andermaal zullen beschrijven.

VACANT

FIRMA OFFERHAUS & DE WAARD.

(Apoth. ass. N. W.)

Magazijn van Verband- en Ziekenverplegings-Artikelen.

BINNEN- EN BUITENLANDSCHE GENEESMIDDELEN ENZ.

DEPÔT VAN SUEZTHEE.

Geneeskragtige Wateren & Eau de Colognes.

Copernicusplein 16 hoek Valkenboschlaan,

Telefoon 4353.

DEN HAAG.

OBAT OOM JAN tegen verkoudheid.

VACANT

VACANT.

EXPORT.

WEEKBLAD
TO BEVORDERING DER BELANGEN
VAN DEN NEDERLANDSCHEN EXPORT.

Abonnement per jaar:

Nederland . . . . . f 2.50.

Ned-Indië . . . . . f 3.50.

Proefnummers 25 cents.

Uitgave:

STEENMEIJER & Co.,
AMSTERDAM.

Gouden Medaille.

Paris 1907

Internationale Tentoonstelling Hygiëne.

Haargroei-middelen

merk „CRINOFLOOR”

zijn de middelen waarvan men het meest succes kan verwachten. Men vrage ter overtuiging daarvan aan, de vele attesten van herstelden, welke gaarne op aanvraag franco thuis worden gezonden. Mondeling of schriftelijk ADVIES KOSTELOOS.

C. ROMEIJN, Haarkundige, Spui 25, Den Haag.

Eenig eigenaar.

CONDITIE BILLIJK. - NAMAAK VERBODEN

De Succes bijna altijd zeker.